Ylitarkastaja Juhani Ruutu 05.03.2018 POL-2018-8302

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto lakialoitteesta laiksi ajokorttilain 65 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdan kumoamiseksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa ajokorttilain 65 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdan kumoamista koskevasta kansanedustaja Tom Packalénin vuonna 2016 tekemästä lakialoitteesta. Ajokorttilain 65 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ajokiellon perusteena oleviin toistuviin rikkomuksiin ei enää laskettaisi jatkossa rikesakolla rangaistavia nopeusrajoituksen rikkomisia.

Esitettyä lainmuutosta ei voida pitää kannatettavana. Lakialoitteessa esitetty ajokorttia koskevien hallinnollisten turvaamistoimien edellytysten lieventäminen olisi omiaan johtamaan liikennesäännöistä piittaamattoman ajotavan kasvuun ja siten liikenneturvallisuuden heikkenemiseen. Kun suhteellisen suurenkin ylinopeuden (enintään 20 km/h) jatkuvasta ajamisesta selviäisi pelkällä kiinteämääräisellä rahallisella seuraamuksella, alentaisi tämä huomattavasti kynnystä ylinopeuden ajamiseen. Vaikutus korostuu etenkin tiettyjen ryhmien osalta.

Voimassaoleva sääntely estää tehokkaasti sen, että ammattiliikenteessä työnantaja painostaisi työntekijöitä ajamaan ylinopeutta. Kun toistuvista ylinopeuksista seuraa ajokielto ja siten kuljettajan väliaikainen menettäminen, ei ole työnantajan intressissä ohjeistaa kuljettajia toimimaan tieliikenteen sääntöjen vastaisesti. Esitetyn muutoksen seurauksena vastaavaa estettä työntekijöiden ohjeistamiseen ei olisi enää olemassa. Ammattiliikenteessä voisi jo yksistään ajoaikojen lyhenemisen seurauksena tulevien säästöjen perusteella olla työnantajalle taloudellisesti kannattavaa sitoutua maksamaan työntekijöiden rikesakot.

Nykyinen sääntely on taannut sen, että pelkästään kansalaisen varallisuusasema ei mahdollista jatkuvaa ylinopeuden ajamista. Kiinteä euromääräinen rikesakko ei muodosta varakkaiden ihmisten osalta riittävää pelotevaikutusta, vaan mahdollinen ajokieltoseuraamus toimii tällaisena ylinopeuden ajamista ennaltaehkäisevänä vaikuttimena.

Lakialoitteessa esitetty muutos on lisäksi ristiriidassa eduskunnan käsiteltävänä olevassa tieliikennelain kokonaisuudistuksessa (HE 180/2017) esitettyjen muutosten kanssa. Uudistuksessa on tarkoitus siirtyä käyttämään rikesakon sijaan hallinnollista virhemaksua enintään 20 km/h ylinopeuksien osalta. Samassa yhteydessä on esitetty toistuvia rikkomuksia koskevia laskentasääntöjä muutettavaksi siten, että toistuviin tekoihin lasketaan nykyi-

sen sijaan ainoastaan yli 10 km/h ylinopeus, kun nopeusrajoitus on enintään 60 km/h tai yli 15 km/h ylinopeus, kun nopeusrajoitus on yli 60 km/h.

Poliisihallitus katsoo, että tieliikennelain uudistuksessa esitetyt liennytykset ovat riittäviä, jotta lakialoitteessakin esitetty huoli vähäisten ylinopeusrikkomusten yhteisvaikutuksen kohtuuttomuudesta tulee huomioitua. Lisäksi on syytä huomioida, että poliisilla on ajokorttilain 73 §:n mukaan mahdollisuus antaa ajokieltoon määräämisen sijaan varoitus, jos ajo-oikeus on ajo-oikeuden haltijalle toimeentulon tai liikkumistarpeen vuoksi välttämätön eikä tekojen ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta tieliikennettä koskevista säännöksistä tai hänelle niiden rikkomisesta tuomituista tai määrätyistä seuraamuksista. Poliisi voi siten esimerkiksi vähäisten ylinopeuksien tai muiden lievää huolimattomuutta osoittavien tekojen osalta päätyä varoituksen antamiseen ajokiellon sijaan.

Lakialoitteessa ei ole huomioitu esitetyn muutoksen vaikutuksia viranomaisten toimintaan eikä muutoksen kustannusvaikutuksia. Muutoksella olisi hieman poliisin työmäärää pienentävä vaikutus toistuvien rikkeiden perusteella määrättävien ajokieltojen vähenemisen seurauksena. Toistuvien rikkeiden laskenta tapahtuu automaattisesti Trafin ylläpitämässä tietojärjestelmässä, johon tehtävät muutokset aiheuttaisivat toisaalta kustannuksia.